

Viisari

Toimintasuunnitelma 2026

Euroopan unionin
osarahoittama

Viisari

1. YLEISTÄ	3
1.1 TAVOITTEET 2026	3
2. YHDISTYKSEN TOIMINNASTA	3
2.1 HALLITUS	3
2.2 TYÖRYHMÄT	3
2.3 TOIMIHENKILÖT JA TOIMISTO	4
2.4 YHDISTYKSEN KOKOUKSET	4
3. HANKETOIMINTA	4
4. VIESTINTÄ, KOULUTUS JA SIDOSRYHMÄTOIMINTA	6
4.1. VIESTINTÄ	6
4.2. KOULUTUS	7
4.3. SIDOSRYHMÄYHTEISTYÖ	8

TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2026

1. YLEISTÄ

Viisari ry panostaa toiminta-alueen elinvoiman ja kehittämismahdollisuuksien parantamiseen edistämällä kehittämisstrategian mukaisesti monipuolista hanketoimintaa ja mikroyritysten rahoitusta.

Yhteistyötä lisätään Leader-ryhmien, muiden kehittäjien ja hankkeiden välillä sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Viisari pyrkii ennakoimaan ja huomioimaan toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia ja suuntamaan toimintaansa huomioiden muutokset.

Vuonna 2023 MMM hyväksyi Viisarin uuden strategian vuosille 2023-2027 "Kestävästi keskiössä, Viisari välittää", uuden (CAP 27) strategian täytäntöönpanon valmistelu ja rahoitushakujen käynnistyminen tapahtuivat MMM:n ja Ruokaviraston asettamien aikataulujen mukaan.

1.1 Tavoitteet 2026

Vuonna 2026 Leader Viisari keskittyy strategiansa mukaiseen paikalliseen kehittämiseen ja vahvistaa rooliaan alueen neuvonantajana, rahoittajana ja yhteistyön mahdollistajana.

Tavoitteet ovat:

- tiedotetaan aktiivisesti rahoitusmuodoista ja -välineistä eri kohderyhmille.
- järjestetään neuvontaa/koulutuksia hankkeiden suunnitteluun, hakemiseen ja toteuttamiseen.
- panostetaan hankkeiden ohjaukseen ja tuetaan toteuttajia eri vaiheissa.
- seurataan hanketoiminnan edistymistä ja strategian tavoitteiden toteutumista sekä ryhdytään tarvittaessa toimenpiteisiin.
- tiedotetaan toiminnasta ja sen tuloksista sekä tuodaan esiin Viisarin ja hankkeiden vaikutuksia alueella (mm. yritys- ja hanketarinat).
- edesautetaan Sisä-Suomen Kalaleader -strategian toteutumista alueella.
- jatketaan itsearviointia ja hyödynnetään tuloksia toiminnan kehittämisessä.
- haetaan ja toteutetaan omia kehittämishankkeita strategian edistämiseksi.
- tehdään aktiivista kuntayhteistyötä ja vahvistetaan Viisarin asemaa paikallisen kehittämisen kumppanina.

2. YHDISTYKSEN TOIMINNASTA

2.1 Hallitus

Yhdistyksen hallitus valitaan alueen toimijoista kolmikantaperiaatteella. Hallitus vastaa Viisarin toiminnan ja talouden linjauksista, työnantajatehtävistä, Viisarin kehittämisstrategiaan hyväksyttävien hankkeiden arvioinnista ja ohjelman toimeenpanosta sekä uusien toimintamallien kehittämisestä Viisarille. Hallitus kutsuu kokouksiin tarvittaessa eri alojen asiantuntijoita. Hallituksen paikkoja kierrätetään yhdessä sovittavalla kiertoperiaatteen mukaisella tavalla. Hallitukselle tarjotaan mahdollisuus osallistua hallituskoulutuksiin, Leader-verkoston tilaisuuksiin ja vertaisauditointeihin osaamisen vahvistamiseksi.

Hallitus kokoontuu vuonna 2026 8-10 kertaa. Tarvittaessa kokouksia pidetään sähköposti- tai Teams-kokouksina. Hallituksen kokous voidaan pitää myös opintomatkan yhteydessä. Yhteydenpito hallituksen ja toimiston välillä tapahtuu sähköpostilla ja extranet -sivuston välityksellä. Hallituksen kokousaineistot viedään extranettiin. Hankkeiden aineistot ovat Hyrrässä ja hallituksen jäsenillä on sinne selaajaoikeudet.

2.2 Työryhmät

Hallitus nimeää keskuudestaan yhdistyksen sisäiset tositetarkastajat, varsinaisen ja varatarkastajan. Hallitus voi nimetä tarpeelliseksi katsomiaan työryhmiä ja asiantuntijaryhmiä edistämään Viisarin toimintaa. Viisarilla toimii nimeämistoimikunta, joka valmistelee yhdistyksen syyskokoukselle esityksen hallituksen kokoonpanosta ja varajäsenistä. Toimikunta varmistaa, että esityksessä toteutuvat alueellinen edustavuus, kolmikantaperiaate ja tasa-arvo yhdistyksen sääntöjen mukaisesti.

Toimikunta nimetään kahdeksi vuodeksi kerrallaan, ja sen jäsenistä puolet on vuosittain erovuorossa. Se työskentelee erityisesti syyskokousta edeltävänä aikana valmistelemalla ehdotuksen erovuoroisten hallituksen jäsenten ja varajäsenten tilalle. Nimeämistoimikuntaan kuuluu kolme hallituksen ulkopuolista jäsentä, jotka edustavat julkishallinnon, yhdistysten ja yritysten sekä asukkaiden sektoreita. Toimikunnan esittelijänä toimii hallituksen puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja, ja sihteerinä toiminnanjohtaja.

2.3 Toimihenkilöt ja toimisto

Yhdistyksellä on kaksi vakinaista työntekijää; toiminnanjohtaja ja hankesihteeri. Yhdistykselle palkataan tarpeen mukaan muita työntekijöitä.

Työntekijöiden työnjohdollisena esimiehenä toimii toiminnanjohtaja. Hallituksen ja työntekijöiden välisen yhteistoiminnan kehittämisessä korostetaan avoimuutta ja luottamusta toimivan työyhteisön ja kannustavan työilmapiirin varmistamiseksi.

Viisarin toimisto sijaitsee Saarijärvellä osoitteessa Virastotie 2. Hankeneuvontaa ja muita tilaisuuksia järjestetään jäsenkunnissa tarpeen mukaan.

2.4 Yhdistyksen kokoukset

Yhdistyksen kevätkokous pidetään huhtikuun loppuun mennessä. Kevätkokouksessa vahvistetaan tilinpäätös ja vuosikertomus. Kokouksen yhteydessä voidaan järjestää Viisarin toimintaan liittyvä muu tilaisuus. Syyskokous pidetään marraskuun loppuun mennessä. Siinä valitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan yhdistyksen puheenjohtaja, hallituksen erovuoroiset jäsenet ja heidän henkilökohtaiset varajäsenet sekä vahvistetaan toimintasuunnitelma, talousarvio sekä jäsenmaksujen ja palkkioiden suuruudet seuraavalle vuodelle. Yhdistyksen puheenjohtaja toimii myös hallituksen puheenjohtajana. Puheenjohtaja ja hallituksen jäsen voidaan valita enintään kolmelle peräkkäiselle toimikaudelle.

3. HANKETOIMINTA

Kehittämisen painopisteet 2023-2027

Strategian ja rahoituksen läpileikkaavia teemoja ovat:

- kestävä kehitys
- ilmasto ja ympäristö
- digitalisaatio

KESTÄVÄ KEHITYS, ILMASTO JA YMPÄRISTÖ: taloudellinen, ekologinen, sosiaalinen, kulttuurinen kestävyys. Alusta-, jakamis- ja kiertotalous resurssiviisauden edistäjinä.

INNOVATIIVISUUS JA UUDISTUMISKYKY

Muuttuvissa tilanteissa ja ympäristöissä luovitaan kekseliään yhteistyön ja kokeilujen kautta yhteenkuuluvuuden vahvistamiseen ja on luotu uusia ratkaisuja, tuotteita ja palveluja.

On uskallusta nähdä muuttuvat tilanteet mahdollisuuksina, soveltaa uusia työkaluja ja kekseliäisyyttä. Riskejäkään ei karteta. Olemassa olevat resurssit käytetään tehokkaasti. Oppiminen on myös poisoppimista vanhentuneista toimintatavoista.

VIREYS: TAHTOA JA KYKYÄ

Yrittäjyys ja yritysverkostot/-klusterit ovat kehittyneet ja myös kansainvälinen yhteistyö on lisääntynyt yrityksissä ja yhteisöissä. Jalostus- ja palveluketjuja on vahvistettu arvon luonnissa. Nuorten sitoutuminen alueelle ja yrittäjyys on vahvaa. Alue luo yrittäjyydelle edellytyksiä ja yrittäjyyttä ruokkii yrittäjämysteisyys.

Asukkaat ja yhteisöt ovat toimeliaita ja alueella on palveluja saatavilla. Alue on pito- ja vetovoimainen, poismuuttoon vaikuttavia työntekijöitä on saatu karsittua. Osaamistaso on parantunut ja osaajia on saatavissa alueen kehittämiseen.

ASUMISEN MAHDOLLISUUDET SEKÄ YMPÄRISTÖ

Alueella on erilaisia ja uusia ratkaisuja asumiseen. Ne tukevat alueeseen kiinnittymistä, etätyöskentelyä ja monipaikkaisuutta. Ympäristön viihtyvyys, turvallisuus ja monimuotoisuus parantavat asukkaiden viihtyvyyttä ja houkuttaa uusia asukkaita. Luonto ja kulttuuriympäristö ovat arvossa ja ympäristön tilaan vaikutetaan aktiivisesti.

DIGITAALISUUS alueen kehittämisen perustana, Älykäs kylä-kehittämisalustana

Toiminnan tavoitteena on:

- Viisarin alueella asukkaat voivat vaikuttaa alueen elinvoimaisuuteen ja omaan elinpiiriinsä. Viihtyisä ja turvallinen ympäristö, etätyö, mahdollisuudet ja monipuoliset asumisratkaisut houkuttavat uusia asukkaita.
- Ihmisistä ja ympäristöstä huolehditaan.
- Yritystoiminta on aktiivista ja se perustuu osaamiseen, yhteistyöhön ja asiakastarpeiden tuntemiseen.
- Pohjoinen Keski-Suomi on vahvana alkutuotannon ja jalostuksen alueena varautunut ruoan ja energian tuotannon kriiseihin ja kehittänyt tuotantoa, joka on vastuullista ja kokonaiskestävää.
- Kehittämisessä käytetään alueella Leader-rahoituksen lisäksi muita kehittämisvaroja. Yhteensovittamista tehdään kehittäjä- ja rahoittajaverkostossa.
- Vuonna 2026 painotetaan erityisesti painopistettä 3 Asumisen uudet tuulet ja ympäristö voimavarana, joka on edennyt aiempina vuosina muita painopisteitä hitaammin. Strategian tavoitteiden toteutumista seurataan ja tehdään tarvittavia korjaavia toimenpiteitä, tavoitteiden saavuttamiseksi.

Leaderin ja ELY-keskusten rahoitusvälineitä on eriytetty yritystukien osalta. Tukea voivat Leaderin kautta hakea pääsääntöisesti alle 5 htv työllistävät mikroyritykset ja yritystoimintaa suunnittelevat henkilöt.

Yritysten kehittämistä voidaan tukea erilaisten asiantuntija- ja valmennuspalveluiden avulla

- 1) uuden yritystoiminnan suunnitteluvaiheeseen
- 2) yritystoiminnan aloittamisvaiheeseen ja
- 3) yritystoiminnan kehittämiseen vakiintuneeseen yritystoimintaan.

Lisäksi tukea voidaan myöntää maatalouden ulkopuolisen yritystoiminnan

- 1) yrittäjyyskokeiluun
- 2) osa-aikaisen yritystoiminnan käynnistämiseen
- 3) päätoimiseen yritystoiminnan käynnistämiseen ja
- 4) yritystoiminnan käynnistämiseen omistajanvaihdoksen avulla
- 5) maatalouden kokeilutukea, uusien liikeideoiden testaamiseen ja kokeiluun.

Leader Viisarin kautta voidaan tukea yleishyödyllisiä kehittämis- ja investointihankkeita, jotka tukevat Viisarin strategisia tavoitteita ja painopisteitä.

Kehittämishanketyypit:

- 1) **Yleishyödyllinen kehittämishanke**, jossa edistetään yhteisöjen, yhdistysten tai alueiden toimintaa, yhteistyötä ja elinvoimaa.
- 2) **Yleishyödyllinen investointihanke**, jossa toteutetaan esimerkiksi yhteisiä tiloja, palveluja, reittejä tai ympäristöä parantavia investointeja.
- 3) **Pienhankkeet**, joiden kustannusarvio on enintään 8 000 €. Näillä mahdollistetaan ketteriä, paikallisia kehittämistoimia erityisesti kylien ja yhdistysten tarpeisiin.
- 4) **Älykkäät kylät -hankkeet**, joissa tuetaan yhteisöjen ja asukkaiden yhteistyötä, digitalisaation hyödyntämistä, palveluinnovaatioita sekä uusia ratkaisuja asumisen, työn ja yhteisöllisyyden kehittämiseksi.
- 5) **Valmisteluraha**, jota voidaan myöntää Älykkäät kylät -hankkeiden ja yritysryhmähankkeiden suunnitteluun sekä kehittämisideoiden jalostamiseen toteutuskelpoisiksi hankkeiksi.
- 6) **Yritys- ja yhteisöryhmähankkeet**, joissa useampi toimija kehittää yhdessä osaamistaan, palvelujaan tai uusia toimintamalleja. Näiden avulla voidaan vahvistaa verkostoitumista, ympäristövastuullisuutta ja paikallisia innovaatioita.

Vuonna 2026 painotetaan hankehaussa erityisesti kestäväää kehitystä, ympäristövastuullisuutta, asumisen ja elinympäristön kehittämistä sekä yhteisöllisiä ja digitaalisia ratkaisuja. Painopisteenä on tukea hankkeita, jotka vahvistavat Pohjoisen Keski-Suomen elinvoimaa ja asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia omassa elinympäristössään.

Hakijoiden neuvontaa ja infotilaisuuksia järjestetään säännöllisesti ja tarpeen mukaan. Tavoitteena on varmistaa, että hankkeet valmistellaan huolellisesti, toteutetaan onnistuneesti ja tukevat Viisarin strategian tavoitteita. Neuvontaa tarjotaan sekä yksilöllisesti että yhteisissä tilaisuuksissa koko Viisarin toiminta-alueella.

Viisarilla on mahdollisuus toteuttaa omia kehittämishankkeita ja hakea rahoitusta eri lähteistä strategiansa tavoitteiden edistämiseksi. Vuoden 2026 aikana kartoitetaan ja arvioidaan uusia hankemahdollisuuksia erityisesti asumisen, yhteisöllisyyden, ympäristövastuullisuuden ja paikallisen elinvoiman teemoissa.

Vuonna 2026 Viisarin omia kehittämishankkeita ovat

- Kala-hanke: keskitytään kalastajien tarpeisiin ja heidän toimintaedellytystensä vahvistamiseen. Hankkeen toimenpiteet toteutetaan käytännönläheisesti konkreettisten kokeilujen, paikallisen yhteistyön ja uusien toimintamallien kautta, tavoitteenaan järvikalan arvostuksen ja käytön lisääminen alueella.
- Metsojen karkelot -hanke: jatkaa edellisvuoden toimia. Hankkeen toteutukseen on haettu jatkoaikaa vuodelle 2026, ja toimenpiteitä toteutetaan tarkennetun suunnitelman mukaisesti.

4. VIESTINTÄ, KOULUTUS JA SIDOSRYHMÄTOIMINTA

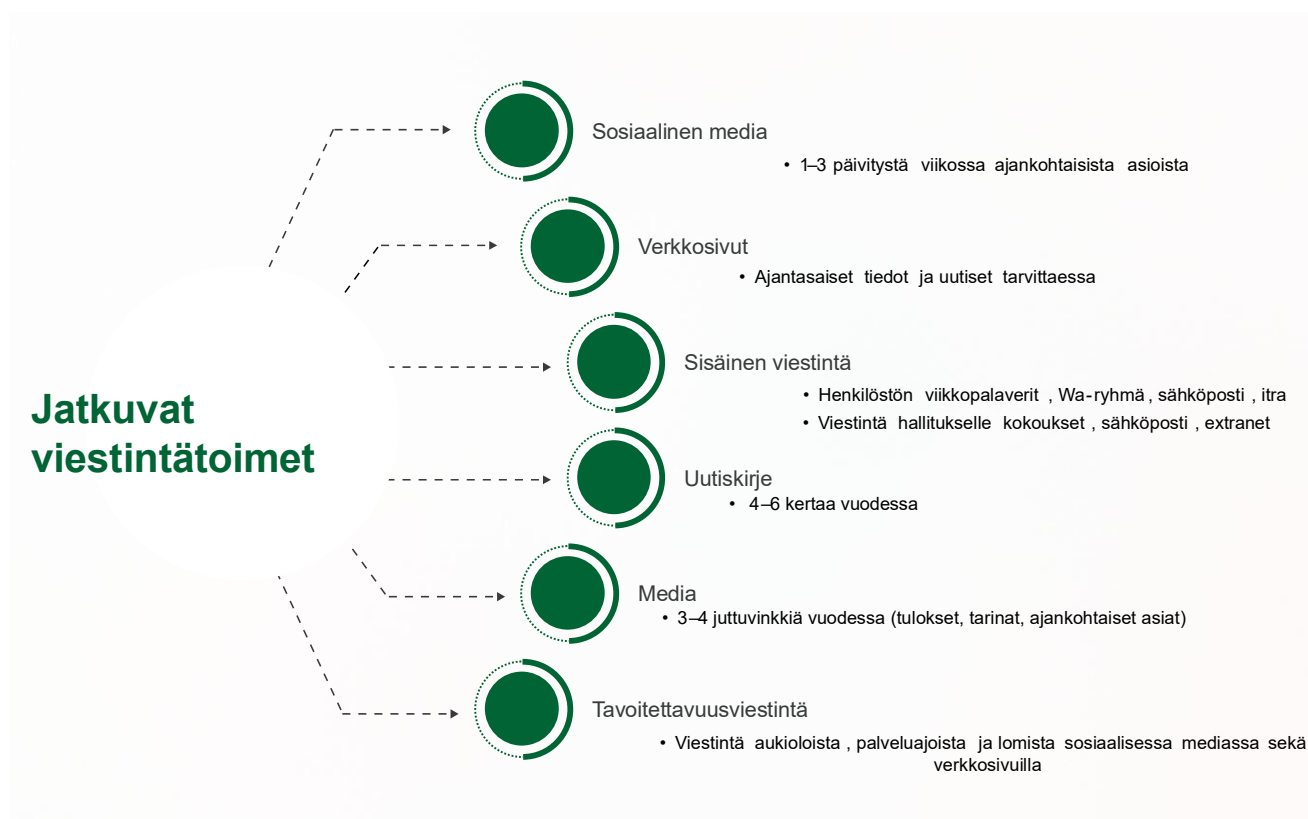
4.1. Viestintä

Viisarilla on voimassa viestintäsuunnitelma, ja sen tueksi laaditaan vuosittain viestinnän toimenpidesuunnitelma, joka liitetään toimintasuunnitelmaan ja päivitetään tarvittaessa. Viestintää toteutetaan yhteistyössä Keski-Suomen Leader-ryhmien ja ELY-keskuksen alueviestijän kanssa, mikä tukee tiedon jakamista ja alueellista koordinaatiota.

Viisarin viestintä toteutetaan monikanavaisesti: paikallislehdissä, verkkosivuilla, sosiaalisessa mediassa (Facebook, Instagram, LinkedIn) ja uutiskirjeellä. Viisari voi tarvittaessa hankkia ostopalveluna lisäviestintäosaamista. Uutiskirje ilmestyy vähintään neljä kertaa vuodessa ja tukee sosiaalisen median ja

verkkosivujen tiedotusta. Uutiskirje on avoin kaikille ja sen voi tilata verkkosivujen kautta tai ilmoittamalla toimistolle. Tilaajina ovat mm. kyläyhdistykset, kunnat, kehittämissyhtiöt, media ja alueen yrittäjät. Keski-Suomen Leader-ryhmien yhteistyö auttaa tiedottamisessa.

Henkilökohtainen viestintä on nopea ja tehokas tapa tiedottaa, ja sen liikkeellepanelevina toimijoina ovat hallituksen jäsenet, varajäsenet, yhdistyksen jäsenistö ja aktiiviset hanketoimijat. Paikallislehtiä, maakuntaradiota ja -televisiota hyödynnetään ohjelman etenemisen ja hankerahoituksen tiedottamisessa. Keski-Suomen Leader-ryhmien yhteistyötä jatketaan tiedottamisen vahvistamiseksi. Yhteisiä kampanjoita ja koulutustilaisuuksia toteutetaan tarvittaessa, ja yhteiset verkkosivut sekä sosiaalisen median kanavat muodostavat tiedottamisen perustan.

Hankkeiden viestinnässä huomioidaan hankekohtaiset tarpeet:

- Kala-hanke: hankkeen etenemisestä ja toimenpiteistä tiedotetaan Viisarin verkkosivuilla, sosiaalisen median kanavissa ja uutiskirjeessä.
- Metsojen karkelot -hanke: viestintä toteutetaan verkkosivuilla, sosiaalisessa mediassa ja uutiskirjeessä. Hankkeen toimenpiteiden ja tapahtumien luonteen vuoksi viestinnässä hyödynnetään myös lehti-ilmoituksia ja -mainoksia.

4.2. Koulutus

Vuonna 2026 Viisari järjestää hankesuunnittelutalouksia, maksamisneuvontaa ja infotilaisuuksia hanketoimijoille ja hakijoille. Koulutuksissa painotetaan uusien rahoitusmuotojen ja sähköisen asioinnin hallintaa sekä hankkeiden laadukasta valmistelua ja seurantaa.

Koulutuksia ja neuvontaa toteutetaan tarvittaessa yhteistyössä eri toimijoiden, kuten kuntien, kehittämissyhtiöiden, maaseutuverkoston ja muiden Leader-ryhmien kanssa.

Henkilöstö ja hallitus osallistuvat maaseutuverkostopalveluiden, Ruokaviraston ja maa- ja metsätalousministeriön (MMM) järjestämiin koulutuksiin. Lisäksi osallistutaan mahdollisiin Leader-verkoston ja alueellisten toimijoiden yhteisiin koulutuspäiviin. Hallituksen jäsenillä on mahdollisuus osallistua myös puheenjohtaja- ja hallituskoulutuksiin tarpeen mukaan.

4.3. Sidosryhmäyhteistyö

Viisari ry:n roolia alueellisena kehittäjänä vahvistetaan tiivistämällä yhteistyötä Viisarin alueen kuntien (Kannonkoski, Karstula, Kinnula, Kivijärvi, Kyyjärvi, Pihtipudas, Saarijärvi, Viitasaari ja Äänekoski) alueilla sekä varmistamalla, että Leader-toiminta tukee alueen elinvoimaisuutta. Viisari jatkaa aktiivista vuoropuhelua ja yhteistyötä yksityisen sektorin, yrittäjien ja aluejohtoryhmän kanssa.

Yhteistyössä alueen elinkeinojen kehittäjien ja kuntien kanssa edistetään uusien yritysideoiden ja kehittämishankkeiden syntyä sekä niihin kohdistuvan rahoituksen mahdollisuuksia. Viisari osallistuu kuntien järjestämiin kyläiltoihin ja muihin paikallisiin tilaisuuksiin.

Viisarin toiminnanjohtaja osallistuu asiantuntijana seitsemän kunnan muodostaman aluekehittäjätiimin työskentelyyn. Tiimi arvioi kehittämishankkeita, antaa niistä alueen näkökulmasta lausuntoja, osoittaa tarvittaessa kuntarahoituksen kuntien valtuuttamana. Kehittäjätiimi arvioi pohjoisen Keski-Suomen alueelle esitettyjen kehittämishankkeiden (muiden kuin Leader-hankkeiden) toteutettavuuden ja ohjelmanmukaisuuden. Viisari tekee yhteistyötä myös kunnissa, joissa elinvoiman kehittämistä toteutetaan omien elinvoimarakenteiden kautta osallistumalla alueen toimijoiden tilaisuuksiin ja palavereihin asiantuntijaroolissa.

ELY-keskuksen kanssa ylläpidetään avointa ja luottamuksellista yhteistyötä säännöllisen vuoropuhelun, yhteisten kokousten ja tiedonvaihdon avulla. Lisäksi Viisari osallistuu aktiivisesti maa- ja metsätalousministeriön sekä Ruokaviraston järjestämiin tilaisuuksiin ja välittää ajankohtaista tietoa toiminta-alueelleen.

Saarijärvellä 5.11.2025

Tiina Toivonen, toiminnanjohtaja